

Αί κακίαι, τὸ δνειδος, ἡ αἰσχρότης καὶ ἡ πενία προ-
ξινουσι τρέμον.

Πρῶτον ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὸ δέον οἱ ἐκδιδομένοι
εἰς τὴν γεωργίαν· διάφοροι δὲ νόμοι ἐμποδίζουσιν αὐ-
τοὺς νὰ μακρυνθῶσιν ἐκ τῆς ἐνορίας των καὶ νὰ ζητή-
σωσιν ἄλλου ἐργασίαν· ὥστε ἐν ᾧ ἡ καλλιέργουμένη
γῆ ἀποδεικνύεται μικρὰ ὡς πρὸς τοὺς ἀπειραρίθμους
ἐργάτας, οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ζητήσωσιν ἄρτον εἰς ἄλ-
λον τόπον. Ἐκ τούτου δὲ προσγίνεται μέγας συναγω-
γησμός, ὅστις σμικρύνει τὴν ἀντιμισθίαν τῆς ἐργασίας.
Ὅθεν ὁ μὲν ἄγαμος μόλις κερδαίνει ὅ,τι ἀρκεῖ μόνον
πρὸς τὴν ἐπιούσιον ζωοτροφίαν του, ὁ δὲ ἔγγαμος ἐγ-
γράφεται εἰς τὸν κατάλογον τῶν πενήτων διὰ νὰ λαμ-
βάνῃ κατὰ μῆνα ἕλεος. Ἡ ἐνορία, δηλ. ἡ κοινότης, ἀνα-
εἰχεται τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τὴν διατήρησιν. Πῶς ὁ
ἐργάτης ν' ἀποποιηθῇ τὴν προσφερεμένην τιμὴν, ἐν ᾧ
ἄλλος πλησίον αὐτοῦ ἱστάμενος καὶ ὡσαύτως ἐσθλῆς
ὑπόσχεται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ αὐτὸ ἔργον διὰ τῆς αὐτῆς πη-
ρμῆς; Ἐδὲ λοιπὸν τὸν εἰλωτα αὐτόν, ὅστις γεννημένος
εἰς τὴν πατρίδα τῆς ἐλευθερίας, τὴν Ἀγγλίαν, εὐρίσκει-
ται ὡς δέσμιος καὶ ἀκίνητος ἐπὶ περιορισμένου δια-
στήματος, ἠναγκαζόμενος νὰ ἐπιτηθῇ ἐλευσιῶς μικρὰν
προβίμωον μερίδα καὶ ὀλίγα κεράτια ὡς ἀνταμοιβὴν
τῶν ἰδρώτων καὶ τοῦ χρόνου, τὸν ὅποιον βλέπει μα-
ταίως ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του διαβαίνοντα! Ὅποια
ἔξουδένωσις καὶ ἀθλιότης!

Ἄν καὶ ὑπάρχῃ τίμιος, φιλόπονος καὶ δραστήριος,
ὅν ἐλπίζει οὐτὲ εἰς πᾶς πρώτας αὐτοῦ χρείας νὰ ἐπαρ-
κίσῃ διὰ συνεχοῦς ἐργασίας. Φιλοτιμεῖται μὲν νὰ ἀπο-
ρρίψῃ τὸ δνειδος τῆς ἐνοριακῆς ἐπαίτειας, ἀλλὰ πῶς
νὰ τὸ κατορθώσῃ; Ὁ κόσμος γίνεται εἰς αὐτὸν κόλασις,
ὁ νόμος ἀποθνήσκει προφανῆς ἀδικία, οἱ δὲ ἐκτελοῦντες
αὐτὸν μεταβάλλονται εἰς ἀληθεῖς τυράννους. Διὰ τοῦτο
ἡμῶν ἀτπονδοι κατὰ τοιαύτης κοινωνίας μίσος, οὔτε
ἰσχυρὸς τις πλέον συνάπτει αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων,
ἐνάγκη δὲ πᾶσα ἦ νὰ κλέψῃ, ἢ νὰ φονεῖσῃ διὰ νὰ ἐκδι-
πῆθῃ. Ἐπὶ τῆς διανομῆς τοῦ ἔλεους κατὰ τὸ 1830 ἡ
ἐκκαταστάσις τῶν ἐργατῶν εἰσάγει τοὺς ἰδιοκτητὰς πολ-
λὸν νομῶν νὰ αὐξήσωσιν τὴν βοήθειαν. Ἄλλου οἱ ἐργά-
ται οὗτοι συντρέβουσι τὰς μηχανὰς ὡς πρωταίτιους
ἔσθην τῆς δυστυχίας των. Πόθεν προέρχονται αἱ καθ-
ημεριναὶ ἐκεῖναί πυρκαϊαί, αἱ ὁποῖαι καταναλισκουσι
τὰς ἀγροὺς καὶ τὰ χωρία; Ἐκ τῆς λύσεως κατὰ τῶν
πλοουσιῶν καὶ τῶν ἐμπόρων. Δι' αὐτὴν δὲ μὲν δόλοκληρα
παιμνικα κατασφάζονται εἰς τὰς πεδιάδας, ὅτι δὲ οἱ ἀπο-
θνήσκουσιν ἐκ τοῦ ἡμερομίσθιου συναθροίζόμενοι ἑμοῦ τρέ-
χουσιν εἰς τὴν ληψείαν ἀπασαι αἱ φερῆσαι καὶ αἱ κακίαι
ἰνυθῆσιν πηγάζουσι. Καὶ πρὸ μὲν τοιαύτου ἐῖδον ὁ
Ἀγγλος γεωργὸς μόλις σχεδὸν κατεδέχετο νὰ σημει-
ωθῇ εἰς τὸ βιβλίον τῶν πτωχῶν, διότι εἶχεν ἐπι-
ρηστομίαν καὶ ἠθικὴν, ἧτο δὲ ὑπερήφανος καὶ ἤλ-
πιεν. Ἡ νεωτέρα δὲ ὅμως νομοθεσία ἤλλαξε τὰ πάντα
καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ ἡμῶν λαοὺς νομαδικούς πάν-
τοτε πειναλέους, γυμνήτας, κακοθήτας, ἀπονενοημένους
καὶ ἐχθροὺς τῶν ἄλλων. Πρῶτερον αἱ ἔξεις, τὰ ἔθιμα καὶ
ἡ θρησκεία αὐτῆ συνέδεον τοὺς ὑποδεεστεροὺς μετὰ
τῶν ἀνωτέρων· ἀλλὰ σήμερον ἠρπάζθη ἡ σχέσις αὐτῆ
Πλησίον μάλιστα τῶν μεγάλων πόλεων τὸ κακὸν πε-

ρυσσεύει· διότι ὅσα πλεονάζουσιν οἱ ζητοῦντες τὸ ἐρ-
γον, τόσῳ ὀλιγοστεύει ὁ μισθός, αὐξάνει δὲ ἀναλόγως
ἡ ἔνδεια.

Ἄλλὰ διὰ νὰ εὐρωμεν τὴν ἀρχὴν τῶν δυστυχημά-
των, πρέπει νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τὰ ὀπίσω ἐξισταζόν-
τες ὁποῖα ἦτο ἡ κατάστασις τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμ-
πορίου πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν.

Τότε ἕκαστον ὑποστατικὸν ἐκμισθοῦμενον περιεκυ-
κλοῦτο ὑπὸ τριάκοντα ἕως πεντακοσίων πλεθρῶν
(στρεμμάτων) γῆς, ὧδε κάκειτε εὐρίσκοντο καὶ βοσκαὶ
καὶ τινες ἀγροὶ ἐλεύθεροι, ὁ δὲ λαὸς μόλις ἐπῆρκει εἰς
τὴν καλλιέργειαν τῆς χώρας αὐτῶν. Τὰ ἐργασάσια ἀπεί-
χον πολὺ τῆς ἐνεστῶσης ἀκμῆς, τὴν ὁποίαν προξένησαν
μεγάλαι κεφάλαια ἢ πρόσδοσι τῶν ἐπιστημῶν καὶ
οἱ τελευταῖοι πόλεμοι. Αἱ γυναικες καὶ τὰ παιδιὰ ἐνη-
θον, οὕτω δὲ συνήργουν εἰς διατήρησιν τῆς οἰκογε-
νείας. Οἱ ὑπομισθιοὶ ὑπῆρξαν τῶν ὑποστατικῶν καὶ
οἱ ἐργάται ἐκοιμῶντο εἰς τὸ οἶκον τοῦ κυρίου, ὥστε
ἰδιοκτῆται καὶ θεράποντες εὐρίσκοντο εἰς τὴν αὐτὴν
τρεθὸν τάξιν. Ἐργασία, ἀνάπαυσις, τροφή, τὰ πάντα
ἦσαν κοινὰ, δηλ. ὑπῆρχε καὶ ὑπεροχὴ ἐνταυτῷ καὶ οἰ-
κειότης, καὶ ὑπαλληλία καὶ ἀφοσίωσις.

Ἄφ' οὗ ὅμως ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις ἀνέτρεψεν ἐκ
βάθρων τὴν κοινωνίαν, ἔγειναν κοιναὶ αἱ ἀξίαι ἰδίαί
τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἄλλ' ὕστερον ἐξηπλώ-
θησαν ἐκτός αὐτῶν καὶ ἄγριαί τινες θεωρίαι· διότι ἐν ᾧ
οἱ ὄντως φιλόανθρωποι καὶ σοφοὶ κατεγίνοντο νὰ βελτιώ-
σωσι τῶν ἀνθρώπων τὴν τύχην, ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ πα-
ραφροσύνη ἀνήγειρον συστήματα τοσοῦτον ἀλλόκοτα καὶ
φανταστικά, ὥστε οἱ ἔνδειες ἤλπισαν ἕκτοτε ἰσομοίριαν
ἀπόλυτον τῶν κτηματίων.

Ἐπιελθόντος ὕστερον τοῦ πολέμου, ὑπερτιμήθη ὁ
σίτος· διὰ τοῦτο μετελλάχθη καὶ τῆς γεωργίας ἡ κατά-
στασις. Ἡ δραστηριότης τῶν χωρικῶν καὶ τὰ χρέημα-
τα τῶν πολιτῶν ἀπευθύνθησαν εἰς κοινὸν σκοπὸν, τὴν
καλλιέργειαν τῶν χερσῶν γαιῶν. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ 1795
μέχρι τοῦ 1827 προσετέθησαν ἐπέκεινα τῶν τριῶν ἐ-
κατομμυρίων πλεθρα ἀροσίμου γῆς. Ὅσα δὲ Ναπολέων
ἔθλιβεν ἡμᾶς, τόσῳ ἐπολλαπλασιαζεν ἡ ἀγρονομία τὰς
δυνάμεις καὶ τὰ προϊόντα της. Κατὰ τὸ 1812 ὁ σίτος
ἰπωλεῖτο ἐπὶ τὰ λίρας στερλίνας τὸ ὀκταμείδιμον (qu-
arter) καὶ οὕτως ὁ ἐκμισθωτῆς εἶχε μέγιστα κέρδη·
συνεθῆ δὲ ποτε ὥτε μία εὐτηρία, ἐπικρατούσης τῆς
ὑπερτιμήσεως (ὑψηλῆς τιμῆς), ἐξηγόρασεν ὅλην τὴν
πραγματικὴν ἀξίαν τῶν καλλιερηθέντων ἀγρῶν.

Ἐκιοτε οἱ ἀγρονόμοι ὑπερεπλούτησαν οὐχὶ πλέον ὡς
ἀπλοὶ γεωργοὶ, ἀλλ' ὡς ἐργολάβοι. Τα κτήματα κατα-
στάνατα ἀρχοντικαὶ ἐπαυλεις, ἐκαλλωπίσθησαν διὰ πο-
λυδαπάνων οἰκοδομῶν, συστήθησαν ἑταιρίαι, ἐκπρύχθη-
σαν βραβεῖα, ἡ δὲ γεωργία ἐξευγενίσθησα ὑψώθη εἰς
ἐπιστήμης τάξιν. Παντοχόθεν τοῦ βασιλείου συνήρ-
χοντο εἰς τὰς νέας ἀκαδημίας, εἰς τὰς συνελύσεις
τῶν ἀγρονόμων, εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ K. Curven
ἀπὸ Cumperland, καὶ τοῦ K. Cook ἀπὸ Norfolk. Τὸ
ἐπιτήδευμα τοῦτο ἀνεπτύχθη ὡς εἰπέρ ποτε, οἱ δὲ
γεωργοὶ ἠθροποιθῆντες προσέλαβον νέας ἔξεις καὶ ἠ-
ξιώσεις.